

¹Akkor Jézus így szólt a sokasághoz és tanítványaihoz: ²"Az írástudók és farizeusok a Mózes székébe ültek. ³Tehát mindazt, amit mondanak, tegyétek meg és tartsátok meg, de cselekedeteiket ne kövessétek, mert beszélnek ugyan róla, de nem teszik. ⁴Súlyos és elhordozhatatlan terheket kötnek össze, és az emberek vállára rakják, de maguk az ujjukkal sem akarják azokat megmozdítani. ⁵Mindent csak azért tesznek, hogy feltűnjenek az embereknek: megszélesítik imaszíjait, és megnagyobbítják ruhájuk bojtjait; ⁶a lakomákon az asztalfőn és a zsinagógákban a főhelyeken szeretnek ülni; ⁷szeretik, ha köszöntik őket a tereken, és ha mesternek szólítják őket." ⁸"De ti ne hívassátok magatokat mesternek, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. ⁹Atyátoknak se szólítsatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, aki a mennyben van. ¹⁰Ne hívassátok magatokat tanítóknak se, mert egy a ti tanítótok: a Krisztus. ¹¹Aki pedig a legnagyobb közöttetek, az legyen szolgátok! ¹²Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik."

Kedves Testvéreim!

Többen is jelezték, hogy ma nem tudnak istentiszteletre jönni, mert szüretelni mennek. Innen is üzenem nekik, hogy szeretettel gondoljanak a gyülekezet úrvacsorai borkészletének gyarapítására. Igen, most jött el az idő a szüretre, és a pálinkafőzések ideje is elindult. Tegnap vásárolni voltunk, és én szerettem volna venni egy üveg szilvapálinkát. Nem gondoltam, hogy ilyen nehéz feladat előtt állok. Az üzletben több polc ilyen jellegű szeszital volt kapható. Néhány évvel ezelőtt a pálinka kifejezés le lett védve, és nem nevezhető akármi így. Én, a tudatos vásárló, gondoltam, ha már ilyen drága dologra költök, akkor megnézem mit is veszek. Mondhatnám hiba volt, mert hosszú perceket töltöttem a polc előtt, és a látszólag egyforma folyadékok között kerestem az igazit.

A külső nem minden, ahogyan a hírnév sem. Ma már nem lehet akármit pálinkának nevezni, létezik ún. pálinkatörvény, úgyhogy a külsőre szépnek ígérkező italok közül a címke elolvasása után ki lehet szűrni azokat, amelyek nem felelnek meg a törvényi előírásoknak. Egyszerűen nem lehet ráírni, hogy pálinka. De még így is bőséges választék mutatkozott. Az árak is igen eltérőek voltak. Olvasgattam a címkéket. Összetevők: víz, aromák, kis százalékban gyümölcspálinka, karamell, ízfokozó... azután volt olyan szilvapálinka is, aminek 40%-a almából készült... Végül is megállapítottam, hogy jobb, ha maradok a biztos helyről származó házi pálinkánál, ugyanakkor eszembe jutott mai alapigénk: Mert ott éppen erről van szó – na nem a pálinkáról, hanem, hogy más van az üvegben, mint amit az ígér a mi számunkra.

Jézus nagy ellenfelei a Máté írása szerinti evangéliumban a farizeusok voltak. Ők azok, akik folyamatosan kötözködnek, keresik, hogy hol lehet Jézuson fogást találni. És ha már birkózó világbajnokság lesz a héten nálunk, akkor had folytassam ezt a képet: a szorításokból Jézus játszi könnyedséggel jön ki. Mintha nem is ugyanabban a kategóriában versenyeznének. Mindkét fél betartja a szabályokat, de ezt nem mindig élük meg így. Amikor gyerekek játszanak, akkor szeretnek győzni, ha ez nem sikerül, akkor nagyon gyorsan rámondják a másikra, hogy csaló. De csalt, ez nem ér, új játékot akarok... Jézus tehát nem sikerül földre vinni sem ezekben a mérkőzésekben szabályos keretek között, ezért aztán majd éppen ők, akik a szabályok, a törvény szigorú őrei voltak, olyan körülmények közt szereznek ellene tust, úgy győzik le, hogy csálnak... sok hamis tanú állt elő...

Néhány szót azért érdemes vesztegetnünk erre a csoportra, mert néha talán túlságosan lekezelően megyünk el mellettük, és általában a képmutató emberre használjuk, pedig nagyon igaz rájuk is a mondás, hogy nem minden szeszital pálinka, de minden pálinka szeszital, csak, hogy a kezdő képnél maradjunk.

A farizeusok – egy zsidó kegyességi csoport, párt vagy mozgalom voltak, mikor melyikre volt szükség. Tehát ez a kifejezés nem egy foglalkozást jelölt, hanem egy csoporthoz való tartozást. A csoport tagjait azok a hitelvek kötötték össze, amelyekhez ragaszkodtak. Ez a farizeusok esetében a törvény, illetve annak helyes értelmezése volt. Náluk a Mózesi törvény mellett, a törvény magyarázata, a hagyomány is fontos szerepet kapott. Szigorú, ugyanakkor nagyon népszerű csoport voltak, mert a velük is szemben álló párttal a szadduceusokkal szemben nem rekesztettek ki tagjaik közül senkit, ráadásul sokkal pontosabb eligazítást adtak a törvény mindennapokban való betartásához. (Érdekes, hogy Jézus elítélésében egyetértés van a két párt között.)

Jézussal kapcsolatban azt szoktuk mondani, hogy elítélte a farizeusokat. És van ebben valami, de nem ez a teljes igazság. Ha alapigénkre nézünk, akkor azt látjuk, hogy Jézus először igazolja őket: "Az írástudók és farizeusok a Mózes székébe ültek. ³Tehát mindazt, amit mondanak, tegyétek meg és tartsátok meg..."

Pál apostol többször beszél arról, hogy ő is a farizeusok pártjához tartozott. A galata levélben így ír ^{1,14} "És a zsidó hithűségben sok kortársamat felülmúltam népem körében, minthogy fölöttébb buzgó rajongója voltam atyáim hagyományainak."

Tehát alapvetően nem rossz dolog a farizeusi irányzat, hiszen segít az Isten törvényén tájékozódni. Kortársakat felülmúló hithűség... Talán erre mondja Jézus azt, hogy amit mondanak, tegyétek meg, és tartsátok meg... mert erre szükség van.

A kötelező hit- és erkölcsstan bevezetése kapcsán merült fel a kérdés a hiteles tanárokkal kapcsolatban. Ki az, aki taníthatja az erkölcsről a gyerekeket? Ki az, aki megmondja mi a jó?

A múlt heti igében a gazdag ifjú odamegy Jézushoz, és megkérdezi: Mester, mi jót tegyek, hogy elnyerjem az örök életet. És Jézus visszakérdezi: „miért kérdezel engem a jóról? Csak egy van, aki jó.”

Éz Jézus véleménye, és ha elolvassuk a hegyi-beszédben az ő törvényt magyarázatát, akkor megértjük miről is beszél. Nem tudom a törvényt megtartani, törekedni lehet, sőt kell is rá, de nem ez üdvözít, nem ez ment meg. A lényeg az nem a külső, hanem, hogy mi van belül.

A törvény értelmében, a törvény egyfajta magyarázata szerint, amelyik palackra ráírták, hogy pálinka, abban teljesülnek a feltételek, tehát mindegy, hogy melyiket veszem. A farizeusok szerint a törvényesség üdvözít.

Jézus pedig mást mond. És a farizeusokat állítja elének, mint rossz példákat. Megvan a felirat, mondja, de a tartalom, valami egészen mást mond: ³Tehát mindazt, amit mondanak, tegyétek meg és tartsátok meg, de cselekedeteiket ne kövessétek, mert beszélnek ugyan róla, de nem teszik. ⁴Súlyos és elhordozhatatlan terheket kötnek össze, és az emberek vállára rakják, de maguk az ujjukkal sem akarják azokat megmozdítani.

Figyeljük csak meg, mit is mond Jézus ebben a részben?! amit mondanak tartsátok meg... elhordozhatatlan terheket kötnek össze, és az emberek vállára rakják... ez azt jelenti, hogy a törvény elhordozhatatlan terhel, amelyet viselni kell... vagy mégsem? De az ujjukkal sem akarják azokat megmozdítani... Nem segítenek az elhordozásban...

Ha az egész evangélium összefüggésében nézzük, akkor ez azt is jelenti, hogy bár a törvény elítél, és ezt érezzük a lelkiismeretünkben, érezzük a belsőnkben... és a földön senki sincs, aki ezt a terhet segítene elhordozni... Isten azt mondja, én nemcsak, hogy segítek, hanem átveszem ezt a terhet. Jézusra rászögezték a törvény terhét... ő azért jött, hogy hordozza a világot, benne a te és az én bűneimet.

A farizeusok erre nem képesek. Sőt senki más nem képes. Mert az ember csak önmagára néz.

⁵Mindent csak azért tesznek, hogy feltűnjenek az embereknek: megszélesítik imaszíjait, és megnagyobbítják ruhájuk bojttjait; ⁶a lakomákon az asztalfőn és a zsinagógákban a főhelyeken szeretnek ülni; ⁷szeretik, ha köszöntik őket a tereken, és ha mesternek szólítják őket."

Jézus itt a farizeusok magamutogató szakárait hozza elének, de ezzel minket szeretne elgondolkoztatni. Te mit teszel azért, hogy kitűnj a tömegből? Mert ez alapvető emberi tulajdonságunk. Máshol Jézus a tanítványait oktatja a főhelyek válogatásáról. De elkezdődik ez már kora gyermekkorban. Dani a legkülönbözőbb módszerekkel hívja fel a figyelmünket: itt vagyok, velem törődjétek, figyeljétek rám... És valóban jó érzés ám, amikor odafigyelnek az emberre... még általános iskolában sokat szavaltam, persze előtte mindig nagy volt az izgalom, de nagyon jó érzés volt, hogy amikor elkezdtem, akkor minden szempár rám szegeződött, engem néztek.

Miért fontos ez az embernek? Miért vágyik az emberek elismerésére? Néhány pszichológus talán azt mondaná, azért mert gyermekkorába nem figyeltek oda rá...de, akkor senkire sem figyeltek oda? Azért van ez, mert valaki másnak az elismerésére vágyunk, arra vágyik az ember, hogy Isten ismerje el. Mert mióta megszakadt a kapcsolat, azóta arra törekszünk, hogy valahogy helyrehozzuk a dolgot.

Gyerekkorunkban fociztunk a szobában és összetörtük édesanyánk egyik kedvenc vázáját. Ők nem voltak otthon, úgyhogy gyorsan ragasztót elő, és igyekeztünk összerakni, de nem ment egy darab hiányzott, és a ragasztás is meglátszott. Kénytelenek voltunk elé állni és elmondani mi történt. Nem örült... de haragja sem tartott örökké. Isten is így szeret bennünket, nem örül, ha bűnt követünk el, de ha nem jóvátenni próbáljuk, hanem megállunk előtte, akkor megbocsát.

A farizeusok igyekeztek, hogy összeragasszák a vázát, csakhogy az már nem az igazi. És Jézus erre hívja fel a figyelmet. Ne magadat állítsd középpontba, hanem azt az Istent, aki előtt te valójában meg szeretnél állni, akire vágsz, még akkor is, ha ennek nem vagy tudatában.

Erről szól az, amivel alapigénkben folytatja.

"De ti ne hívassátok magatokat mesternek, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. ⁹Atyátoknak se szólítsatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, aki a mennyben van. ¹⁰Ne hívassátok magatokat tanítóknak se, mert egy a ti tanítótok: a Krisztus.

Jézus tehát itt nem a megszólításokról beszél, hanem arról, hogy ki és mi van a középpontban.

Egy egyszerű képpel: amikor egy műtét után meggyógyulok, akkor áldom a doktorúr kezét, vagy áldom az Istent. Néhány éve egy néni szemműtéten esett át. Hálából egy verset írt az orvosnak. A versben Isten gyógyításáért adott hálát, és azért, hogy ezt az orvost felhasználta. Az orvos hálásan tette el a verset, mert ő maga is hívó ember volt, aki hitte, hogy a gyógyulásban ő csupán segéderőként szerepelt.

¹¹Aki pedig a legnagyobb közöttetek, az legyen szolgátok! ¹²Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik."

Mi van a pálinkásüvegben? Valamilyen istenpótlék? Manapság ebből van a legtöbb. Akik azt mondják, amit a Rómeó és Júlia musicalben énekelnek: „Élj, ahogy jól esik az sem baj, ha meg is lesik! Tedd azt, ami élvezet, bizsergesd a tested-lelked!“. Kérdés az, hogy ez hová vezet.

Vagy benne van Isten, de csak részben, vagy esetleg kiegészítve különböző ízfokozókkal, esetleg felhígítva vízzel? Ilyenek voltak a farizeusok. Akik figyeltek Istenre, és figyeltek a másik emberre... de nem figyelték meg azt, hogy Isten nem a törvény, hanem a kegyelem Istene. Mi van a pálinkásüvegben?

Pál apostol az oltár előtti igében felolvasott sorait még egyszer elolvasom: ezért meghajtom térdemet az Atya előtt... adja meg nektek ... hogy hatalmasan megerősödjék bennetek a belső ember az ő Lelke által; hogy a Krisztus lakjék szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva képesek legyetek felfogni minden szenttel együtt: mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység; és így megismerjétek Krisztusnak minden ismeretet meghaladó szeretetét, hogy teljességre jussatok, az Isten mindent átfogó teljességéig.